

STICHTING ERFGOED STEIN

75 jaar Bevrijding

In heel Zuid-Limburg wordt vanaf september volop aandacht besteed aan 75 jaar bevrijding. Binnen de gemeente Stein zijn met betrekking tot de bevrijding exposities te zien in het Streekmuseum Elsloo en in De Hoppenkamp te Stein. Ook zijn er twee boeken verschenen: een in Urmond en een in samenwerking tussen Stichting Erfgoed Stein en het Streekmuseum Elsloo.

In september 1944 is in Zuid-Limburg de oorlog afgelopen, maar dat is nog niet het geval in de noordelijke provincies en zeker niet in de overzeese gebieden. Daarom mogen we in het Steinse niet vergeten de paters, broeders en zusters, die op het kloosterkerkhof van Stein zijn begraven en die eveneens slachtoffer zijn geworden van het oorlogsgeweld. Ook zij verdienen het om in deze periode van herdenken genoemd te worden.

Pater Willem Willemse (graf 173) heeft gewerkt onder de Tanimbarezen op de Molukken. Het werken werd hem daar te moeilijk na zijn oorlogservaring van het kampeven. Hij kwam terug naar Nederland, waar hij zijn werk voortzette, door de Molukkers met raad en daad bij te staan.

Pater Kees Brouwers (graf 176) heeft in de Japanse gevangenkampen velen bemoedigd en bijgestaan in hun laatste strijd om het leven.

Zuster Johanna Maria van Dinther (graf 253) was 12 jaar werkzaam in Midden-Java. Ze verbleef tijdens de oorlog 2½ jaar in een vrouwenkamp. In '46 vertrok ze naar de Molukken en in '56 naar Irian Jaya.

Pater Constans Dammann (graf 312) was 54 jaren werkzaam in Indonesië. Na zware interneringsjaren werd hij overgeplaatst naar Jakarta waar hij als zielzorger en radiopriester werkte.

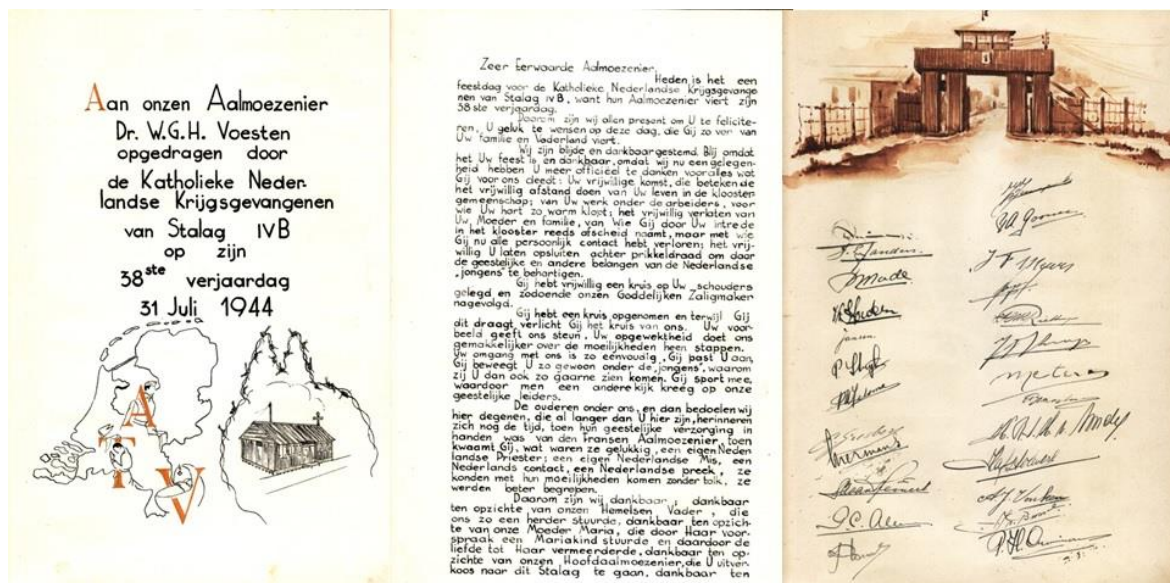
Pater Bernard Polman (graf 341) werd in 1942 door de Japanners geïnterneerd en daarna door de Indonesische milities. Na een periode in Nederland is hij naar zijn missie in Jakarta teruggegaan.

Pater Simme van der Werf (graf 344) heeft in Midden-Java het interneringskamp meegemaakt tijdens de Japanse bezetting. Hij heeft erg geleden onder de ervaringen van het kampleven.

Zuster Maria Elisa van Mierlo (graf 411) verbleef 3 jaar in een interneringskamp. Na een vakantie in Australië ging ze weer naar haar mensen in Irian Jaya.

Zuster Maria Isabella van Rijnsoever (graf 413) was van juli 1943 tot december 1945 in het interneringskamp Muntilan, wat haar veel leed bezorgd heeft. Na het kampleven is ze voor een vakantie naar Nederland gegaan en ging daarna terug naar Java.

Pater Willem Voesten (graf 122) ging tijdens de oorlog vrijwillig mee met geïnterneerde militairen en krijgsgevangenen naar kamp Mühlberg in Duitsland, waar hij 2 jaar de geestelijke verzorging op zich heeft genomen. Hij beschouwt deze tijd als zijn gelukkigste periode in het leven. Als dank voor zijn bijstand krijgt hij ter gelegenheid van zijn 38^e verjaardag een boekwerkje van de krijgsgevangenen met daarin tekeningen en handtekeningen. Na de bevrijding heeft hij niet meer kunnen wennen aan een geregeld kloosterleven. Is uitgetreden, maar trad in 1987 opnieuw in, in het klooster van Stein.

Dirk Oudendijk (graf 146) priester student aan de Apostolische School in Driehuis-Velsen. Als reactie op het doodschieten door het verzet van een drietal N.S.B.'ers besloot de Duitse bezettingsmacht een razzia te houden in Beverwijk en Velsen-Noord. Er werden 500 jonge mannen in de leeftijd van 18 jaar tot en met 25 jaar gegijzeld en overgebracht naar kamp Amersfoort totdat de daders van deze moorden zich gemeld hadden. Dirk is op 16 april 1944 opgepakt en afgevoerd naar kamp Schafstädt bij Obhausen in de Landkreis Querfurt in Duitsland. Hier is hij in december 1944 is overleden. Hij is in Stein herbegraven.

Pater Jacques Schreurs (graf 123) heeft in de oorlogsjaren niet aan de kant kunnen staan. Hij is blijven zorgen voor Joden, vluchtelingen en onderduikers. Later bleek die zorg "verzet" te heten. Op 19 augustus 1943 komt hij in handen van de Duitsers. Hij heeft zeven maanden gevangen gezeten onder meer in het beruchte "Oranjehotel" in Scheveningen. Voor hem breekt een onbeschrijfelijk ellendige tijd aan. Hij wordt ter dood veroordeeld, maar wordt dan -tot ieders verbazing- plotseling vrijgelaten in februari 1944.

Bijgevoegd nog een kopie van een herdenkingsprentje van 28 Missionarissen MSC, die in de oorlogsjaren zijn gefusilleerd, overleden in interneringskampen, omgekomen bij bombardementen of verdrinken tijdens de vlucht voor de oprukkende Japanners.

<p>IN PACE</p> <p>Toen een allesomvattende volkerenstrijd zes jaren lang massa-offers aan mensenslevens bleef eisen brachten de Missionarissen van het H. Hart AAN HET HEILIG HART een holocaustum van acht en twintig medebroeders die op het critiek moment hun volk en missie niet verlatend, naar Gods Alwijze Voorzienigheid tot hun Heer en Schepper moesten terugkeren om aldus voor het vuurpeleton bij bombardementen, in interneringskampen en verdrinkend in een wilde oerwoudstroom ten overstaan van de heidenen te getuigen van Hem, Die gezegd heeft: NIEMAND HEEFT GROTER LIEFDE DAN HIJ, DIE ZIJN LEVEN GEEFT VOOR ZIJN VRIENDEN (Jo. 15:13) en hun plicht aldus te blijven doen tot in de dood</p>	<p><i>Te Langgoer op de Kei-eilanden werden op 30 Juli 1942 gefusilleerd:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. MGR. JOANNES AERTS, Apostolisch Vicaris van Ned. N-Guinea, geboren te Swolgen, 3 Februari 1880, stierf in het 37ste jaar van zijn Heilig Priesterschap en in het 22ste van zijn Bisschopsambt. 2. PATER HENRICUS CORNELISSEN, geb. te Wanroy, 11 Jan. 1890, stierf in het 28ste jaar van zijn H. Priesterschap. 3. PATER GERARDUS BERNIS, geb. te Arnhem, 27 September 1899, stierf in het 9e jaar van zijn Heilig Priesterschap. 4. PATER JACOBUS AKKERMANS, geb. te Oosterhout, 1 October 1909, stierf in het 8e jaar van zijn Heilig Priesterschap. 5. PATER FRANCISCUS DE GRIJS, geb. te Amsterdam, 4 Maart 1901, stierf op 2 Augustus 1942 in het 7e jaar van zijn Heilig Priesterschap. 6. PATER JACOBUS LIGTVOET, geb. te Oosterhout, 4 December 1914, stierf in het 4e jaar van zijn Heilig Priesterschap. 7. BROEDER JOHANNES JOOSTEN, geb. te Deurne, 15 April 1872, stierf in het 45ste jaar van zijn kloosterleven. 8. BROEDER ADRIANUS PEETERS, geb. te Teteringen, 11 October 1878, stierf in het 41ste jaar van zijn kloosterleven. 9. BROEDER CORNELIUS BEIJER, geb. te Nieuwer-Amstel, 11 Dec. 1881, stierf in het 32ste jaar van zijn kloosterleven. 10. BROEDER FRANCISCUS RAAYMAKERS, geb. te Oudenbosch, 27 Augustus 1892, stierf in het 35ste jaar van zijn kloosterleven. 11. BROEDER WILHELMUS DE ROOY, geb. te Alkmaar, 29 November 1897, stierf in het 24ste jaar van zijn kloosterleven. 	<ol style="list-style-type: none"> 12. BROEDER WILHELMUS HOUDJK, geb. te Haastrecht, 26 December 1893, stierf in het 21ste jaar van zijn kloosterleven. 13. BROEDER JOHANNES v. SCHAIK, geb. te 's Bosch, 19 Febr. 1906, stierf in het 18de jaar van zijn kloosterleven. 14. BROEDER THEODORUS FOLKER, geb. te Angeloo, 1 Maart 1911, stierf in het 19de jaar van zijn kloosterleven. <p><i>Vluchtend voor de oprukkende Japanners, verdrinkt in het gebied van Nieuw Guinea:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 15. PATER JOANNES LAAPER, geb. te Hilversum, 11 Januari 1914, stierf in het 4de jaar van zijn Heilig Priesterschap. <p><i>Op Ambon kwam 15 Februari 1943 in het interneringskamp bij een bombardement om het leven:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 16. PATER JOSEPH KLERKS, geb. te Oisterwijk, 24 Augustus 1878, stierf in het 35ste jaar van zijn Heilig Priesterschap. 17. PATER BERNARDUS THIEN, geb. te Amersfoort, 27 Aug. 1875, stierf in het 35ste jaar van zijn H. Priesterschap. <p><i>Op Ambon overleden in het interneringskamp:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 18. BROEDER ANDREAS CLEMENT, geb. te Geldrop, 7 Maart 1874, stierf in het 47ste jaar van zijn kloosterleven. 19. BROEDER GERARDUS JEANSON, geb. te Duisburg, 26 September 1874, stierf in het 44ste jaar van zijn kloosterleven. <p><i>In het interneringskamp van Manado op Celebes zijn bezweken:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 20. PATER HENRICUS CROONEN, geb. te Oisterwijk, 10 Juli 1881, oud-President van het Klein-Seminarie te Woloan, Officier in de Orde van Oranje-Nassau, stierf op 19 Augustus 1942 in het 47ste jaar van zijn Heilig Priesterschap. 	<ol style="list-style-type: none"> 21. PATER ARNOLDUS VAN DER MEIJDEN, geb. te Olland, 15 Juni 1898, stierf op 7 Januari 1945 in het 22ste jaar van zijn Heilig Priesterschap. 22. PATER WILHELMUS LEMMENS, geb. te Tilburg, 15 Mei 1905, stierf op 17 April 1945 in het 16de jaar van zijn Heilig Priesterschap. 23. BROEDER ANTONIUS VAN DER LINDEN, geb. te Veldhoven, 1 October 1890, stierf op 26 April 1945 in het 32ste jaar van zijn kloosterleven. <p><i>Vervolgsters stierven nog in het interneringskamp te Tjinaki op Java:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 24. PATER EDUARDUS CAPPERS, geb. te Geldrop, 31 Aug. 1877, stierf in 1945 in het 41ste jaar van zijn H. Priesterschap. 25. PATER MARTINUS DE LANGE, geb. te Lopik-Kabauw, 12 Februari 1879, stierf op 28 Maart 1945 in het 38ste jaar van zijn Heilig Priesterschap. 26. PATER ANTONIUS BRACKER, geb. te 's-Gravenhage, 15 September 1888, stierf op 1 Augustus 1945 in het 31ste jaar van zijn Heilig Priesterschap. 27. PATER JOHANNES BURGER, geb. te Zeist, 14 Oct. 1903, stierf in Febr. 1944 in het 14de jaar van zijn H. Priesterschap. <p><i>Bij de bevrijding van Manilla op de Philippijnen werd gefusilleerd:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 28. PATER CORNELIUS VAN ROESSEL, geb. te Tilburg, 8 Juli 1909, stierf in het begin van 1945 in het 11de jaar van zijn Heilig Priesterschap. <p>Wanneer ons uur is gekomen, laat ons dan moedig voor onze broeders sterren; en geen vlek op onze naam laten kleven. (uit het boek der Machabeën.)</p>
---	--	--	---

Op een tweede afbeelding worden 19 missionarissen MSC en vijf zusters FDNCS vermeld, die omgekomen zijn door het oorlogsgeweld. Zo blijkt ook dat alle leden van de missiepost op de Kei-eilanden in de Molukken daar op 30 juli 1942 op verdenking van sabotage zijn geëxecuteerd.

GEDACHTENIS

aan de 28 Missionarissen, die met hun Bisschop gedurende de Japanse oorlog zijn vermoord of gestorven zijn door oorlogsgeweld

MGR. JOANNES AERTS, MGR. JOHANNES LAAPER, MGR. JOHANNES JOOSTEN, MGR. JOHANNES CROONEN, MGR. JOHANNES BURGER, MGR. JOHANNES DE LANGE, MGR. JOHANNES THIEN, MGR. JOHANNES KLERKS, MGR. JOHANNES DE ROOY, MGR. JOHANNES HOUDJK, MGR. JOHANNES SCHAIK, MGR. JOHANNES CORNELISSEN, MGR. JOHANNES BEIJER, MGR. JOHANNES RAAYMAKERS, MGR. JOHANNES CAPPERS, MGR. JOHANNES BRACKER, MGR. JOHANNES VAN ROESSEL, MGR. JOHANNES MEIJDEN, MGR. JOHANNES LEMMENS, MGR. JOHANNES LANGE.

„Niemand heeft groter liefde dan hij, die zijn leven geeft voor zijn vrienden“ (Joan. XV, 13)